

# छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जिवनावर आधारित परिक्षा

नाव: .....

वर्ग: .....

मार्क: ...../50

योग्य पर्याय निवडा: (प्रत्येकी 2 मार्क)

## 1. छत्रपती शिवाजी महाराजांचा जन्म कधी झाला?

|   |                    |   |                    |
|---|--------------------|---|--------------------|
| A | 19 फेब्रुवारी 1630 | B | 16 फेब्रुवारी 1730 |
| C | 16 फेब्रुवारी 1530 | D | 19 फेब्रुवारी 1560 |

## 2. छत्रपती शिवाजी महाराजांचा जन्म कोणत्या किल्ल्यावर झाला?

|   |          |   |       |
|---|----------|---|-------|
| A | लाल महाल | B | तोरणा |
| C | शिवनेरी  | D | राजगड |

## 4. छत्रपती शिवरायांनी जिंकलेला पहिला किल्ला कोणता?

|   |          |   |        |
|---|----------|---|--------|
| A | सिंहगड   | B | पुरंदर |
| C | पन्हाळगड | D | तोरणा  |

## 5. छत्रपती शिवाजी महाराजांसाठी मावळे जीव का द्यावे?

|   |                                           |   |                                                     |
|---|-------------------------------------------|---|-----------------------------------------------------|
| A | मावळ्यांना वतनदारी पाहिजे होती म्हणून     | B | महाराजांनी प्रजा आणि शेतकऱ्यांची काळजी घेतली म्हणून |
| C | त्यांनी सर्वांना सैन्यात भरती केले म्हणून | D | मावळ्यांवर जीव देण्याची सक्ती होती म्हणून           |

## 6. छत्रपती शिवाजी महाराजांची समाधी कुणी शोधून काढली?

|   |                       |   |                           |
|---|-----------------------|---|---------------------------|
| A | छत्रपती संभाजी महाराज | B | लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक  |
| C | महात्मा जोतिराव फुले  | D | इतिहासकार वि. का. राजवाडे |

## 7. शिवाजी महाराजांच्या सैन्याचे वेगळेपण काय होते?

|   |                                                                      |   |                                             |
|---|----------------------------------------------------------------------|---|---------------------------------------------|
| A | सैनिक वर्षभर युद्ध करत असत                                           | B | लूट करणे हे सैन्याचे प्रमुख उद्दिष्ट्य होते |
| C | सैन्यात बहुसंख्य शेतकरी होते व या सैनिकांना नियमित वेतन दिले जात असे | D | फक्त हिंदू सैनिक असत                        |

## 8. छ. शिवरायांची तलवार कोणत्या बनावटीची आहे?

|   |        |   |             |
|---|--------|---|-------------|
| A | इंग्रज | B | पोर्तुगीज   |
| C | डच     | D | हिंदुस्तानी |

**9. हिंदवी स्वराज्य म्हणजे काय?**

|   |                                   |   |                     |
|---|-----------------------------------|---|---------------------|
| A | हिंदू लोकांचे राज्य               | B | मराठी लोकांचे राज्य |
| C | सर्व जाती धर्माच्या लोकांचे राज्य | D | सिंधूचे राज्य       |

**10. स्वराज्यात दुष्काळ पडल्यास शेतकऱ्यांसाठी कोणती योजना होती?**

|   |                                  |   |                          |
|---|----------------------------------|---|--------------------------|
| A | सिंचनाची सोय करण्यात येत असे     | B | शेतसारा माफ केला जात असे |
| C | शेतकऱ्यांचे घर जप्त केले जात असे | D | वरील पैकी काहीच नाही     |

**11. शिवरायांनी वतनदारांवर जरब कसा बसविला?**

अ) वतनदारांना छोटे वाडे दिले      ब) नवीन वतने देणे बंद केले  
क) वेतन सुरू केले      ड) ठरलेलाच महसूल घ्यावा, असे सांगितले

|   |             |   |               |
|---|-------------|---|---------------|
| A | अ व ब बरोबर | B | अ, ब, क बरोबर |
| C | ब व क बरोबर | D | ब, क, ड बरोबर |

**12. शिवरायांनी शेतसारा कसा ठरवला?**

|   |                                 |   |                                 |
|---|---------------------------------|---|---------------------------------|
| A | जितकी जमीन त्यानुसार शेतसारा    | B | जितके उत्पादन त्यानुसार शेतसारा |
| C | वतनदार म्हणेल त्यानुसार शेतसारा | D | शेतकरी म्हणेल त्यानुसार शेतसारा |

**13. छत्रपती शिवाजी महाराजांनी शेतकऱ्यांना कोणत्या वस्तू मदत म्हणून दिल्या होत्या?**

|   |                                 |   |                            |
|---|---------------------------------|---|----------------------------|
| A | सोने-चांदी                      | B | बंदुका आणि शस्त्रे         |
| C | अन्नधान्य, बी-बियाणे आणि औतकाठी | D | समुद्री व्यापारासाठी जहाजे |

**14. स्वराज्याचे पहिले सरनोबत कोण?**

|   |              |   |                |
|---|--------------|---|----------------|
| A | नेताजी पालकर | B | दादोजी कोंडदेव |
| C | नूरखान बेग   | D | इब्राहिम खान   |

**15. छ. शिवाजी महाराजांनी सैन्याला कोणती आज्ञा दिली नव्हती?**

|   |                                                       |   |                                              |
|---|-------------------------------------------------------|---|----------------------------------------------|
| A | रयतेच्या भाजीच्या देठालाही हात लावू नका               | B | सैन्य पिकातून न जाता शेताच्या बांधावरून जाईल |
| C | मोठे आरमार(नौदल) उभारण्यासाठी जास्तीत जास्त झाडे कापा | D | स्त्रियांचा आदर राखा                         |

**16. शिवरायांनी रांझाच्या पाटलाला शिक्षा का केली?**

|   |                         |   |                      |
|---|-------------------------|---|----------------------|
| A | त्याने शेतकऱ्याला लुटले | B | फितूरी केली          |
| C | शेतकऱ्याला मारहाण केली  | D | मुलीवर अत्याचार केला |

17. महिलेवर अत्याचार केला म्हणून कोणत्या सरदाराला छत्रपती शिवाजी महाराजांनी कडक शिक्षा दिली?

|   |               |   |               |
|---|---------------|---|---------------|
| A | चंद्रराव मोरे | B | बाजी घोरपडे   |
| C | सकुजी गायकवाड | D | कृष्णा काळभोर |

18. 'समाजवादी शिवछत्रपती' हा पोवाडा कुणी लिहिला?

|   |                     |   |                      |
|---|---------------------|---|----------------------|
| A | शाहीर अण्णाभाऊ साठे | B | शाहीर अमर शेख        |
| B | शाहीर गव्हाणकर      | D | शाहीर वामनदादा कर्डक |

19. कोंढाणा किल्ला जिंकताना धारातीर्थी पडलेल्या शूर सरदाराचे नाव काय?

|   |                |   |                    |
|---|----------------|---|--------------------|
| A | नेताजी पालकर   | B | बाजीप्रभू देशपांडे |
| C | तानाजी मालुसरे | D | मुरारबाजी          |

18. छ. शिवाजी महाराजांच्या तोफखाना प्रमुखाचे नाव काय?

|   |                    |   |                |
|---|--------------------|---|----------------|
| A | हंबीरराव मोहिते    | B | तानाजी मालुसरे |
| C | बाजीप्रभू देशपांडे | D | इब्राहीम खान   |

जोड्या लावा (4 मार्क)

|                    |  |              |
|--------------------|--|--------------|
| आरमाराचा प्रमुख    |  | बहिर्जी नाईक |
| हेरखात्याचा प्रमुख |  | जीवा महाला   |
| तोफखाना प्रमुख     |  | दौलतखान      |
| अंगरक्षक           |  | इब्राहिम खान |

खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (प्रत्येकी 2 मार्क)

1. इतर राजांचे सैन्य व शिवरायांचे सैन्य यात कोणता फरक होता?

|       |
|-------|
| ..... |
| ..... |
| ..... |
| ..... |

2. शिवराय सर्व धर्मांना समान मानायचे, याची दोन उदाहरणे सांगा.

|       |
|-------|
| ..... |
| ..... |
| ..... |
| ..... |

3. रयतेसाठी शिवरायांनी काय काय कामे केली?

|       |
|-------|
| ..... |
| ..... |
| ..... |
| ..... |

4. अफजलखानाला मारल्यानंतर शिवरायांनी काय केले?

|       |
|-------|
| ..... |
| ..... |
| ..... |
| ..... |

5. शिवरायांनी मनुस्मृतीचे कायदे कसे मोडले?

|       |
|-------|
| ..... |
| ..... |
| ..... |
| ..... |